

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1940.

Andra kammaren.

Nr 10.

Lördagen den 10 februari.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 3 innevarande februari.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Härmed intygas att friherre *Gerard De Geer* på grund av sjukdom (Enterocolitis acuta) tillsvidare är förhindrad att deltaga i riksdagsarbetet.

Stockholm den 9 februari 1940.

Hjalmar Casserman,
leg. läk.

Att riksdagsman *Oskar Tornegård* på grund av vrickning av höger fotled är oförmögen fullgöra sina riksdagsåligganden under en tid av fjorton dagar, intygas.

Borgholm den 6 februari 1940.

Gust. Olofsson,
lasarettsläkare.

§ 3.

Herr statsrådet Bergquist avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 40, med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.;

nr 43, med förslag till lag om skyldighet för ägare av anläggningar och byggnader att anordna skyddsrum m. m.; och

nr 44, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 15 juni 1934 (nr 300) om sparbankernas säkerhetskassa.

Dessa propositioner bordlades.

§ 4.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till herr **Österström**, som anförde: *Interpellation.*
Herr talman! Vid det europeiska stormaktskrigets början betygades högtidligen av båda de kämpande parterna att neutrala makters rättigheter skulle respekteras så länge dessa utanför konflikten stående stater själva gjorde vad på dem ankomme att, i anslutning till folkrättens fordringar, uppträda lojalt och opartiskt. Dessa högtidliga deklarationer voro givetvis ägnade att skapa stor tillfredsställelse i alla länder, vilka de avsågo, helst som stormaktskabinetten samtidigt i förpliktande formuleringar vitsordade betydelsen av det värde ur olika synpunkter, som tillvaron av självständiga och gentemot den tragiska konflikten fria stater representerade.

Visserligen fanns, med tanke på tidigare bittra erfarenheter, redan då anled-
Andra kammarens protokoll 1940. Nr 10.

Interpellation. (Forts.)

ning att göra den reflexionen, att stormakternas ridderliga utfästelser gentemot de neutrala voro för bra för att i längden kunna bli verklighet. Vad som sedermera hänt har också på ett fruktansvärt sätt bekräftat, hur befogad skepticismen var. Stormaktskriget har med för varje månad allt mer utpräglad tendens kommit att bli en pressning mot de neutrala, en pressning, vilken i många fall fått sådana uttryck, att den uppfattningen icke utan anledning breder ut sig i den neutrala världen, att kampen, åtminstone tidvis, framförallt riktar sig mot de utanför konflikten stående makterna.

Även om det är uppenbart att kriget måste nödvändiggöra hårdhänta metoder och att kampens bitterhet kan föranleda att folkkrättens gränser genom olyckliga tillfälligheters verkningar icke sällan bli utsatta för hårt tryck, ha emellertid numera förhållandena härutinnan blivit sådana, att den neutrala världen av många anledningar synes böra på det bestämdaste reagera mot behandlingen. Redan hänsynen till de skyldigheter, som neutrala stater, enligt folkkrättens bestämda krav, ha att efter förmåga värja sig mot klara och tydliga övergrepp, torde nödvändiggöra en kraftig reaktion mot vissa företeelser, vilka i hög grad ha upprört den neutrala opinionen och icke minst i Sverige vållat bestörtning och förbittring i alla kretsar.

Vad jag med detta syftar på är framförallt de meddelanden, vilka gång efter annan på sista tiden ingått om uppträdandet och metoderna i samband med sänkningen av svenska fartyg och behandlingen av svenska medborgare, vilka tjänstgjort på dessa fartyg. I den mån skildringarna äro sanna och giva en riktig bild av vad som verkligen sker på havet, synes allmänhetens reaktion vara i hög grad befogad. Så långt man hittills kunnat finna ha icke heller sådana förklaringar givits att det blivit styrkt att de oerhörda lidanden, till vilka många svenska fartygsbesättningar utlämnats, varit oundvikliga. Tvärtom vittna åtskilliga tyska redogörelser för vad som skett om en inställning, som direkt strider mot vad som måste vara svensk uppfattning om neutrala staters och medborgares rättigheter och förpliktelser.

Vid sådant förhållande och med hänsyn till rikets ära och värdighet samt nationens livsviktiga intressen ävensom statsmakternas skyldighet att skydda sina medborgare vid fyllandet av deras legitima uppgifter i statens och folkets tjänst, är det en trängande nödvändighet att de rättigheter, vilka Sverige såsom neutral stat kan åberopa sig på, bliva med eftertryck hävdade i det mellanfolkliga samlivet.

Åberopande denna motivering anhåller jag om kammarens medgivande att till hans excellens ministern för utrikes ärendena få framställa följande spörsmål.

Är ers excellens i tillfälle att dels lämna en auktoritativ redogörelse för vad som är sanna förhållandet angående den tyska sjökrigföringens metoder gentemot svensk sjöfart och svenska fartygsbesättningar, dels också meddela vad som från regeringens sida är gjort eller eventuellt planeras i anledning av vad som förekommit?

Denna anhållan blev på begäran bordlagd.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40, i vad propositionen avser fjärde huvudtiteln;

nr 30, i anledning av vissa i Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 gjorda framställningar om anslag under försvarsdepartementet till kapitalinvesteringar i fonden för förslag till statsverket;

nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln gjorda framställning om anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten;

nr 32, i anledning av i statsverkspropositionen gjord framställning om anslag till kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond till säkerhetsanstalter för sjöfarten;

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40, i vad propositionen avser åttonde huvudtiteln;

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40, i vad propositionen avser huvudtiteln för folkhushållningsdepartementet;

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40, i vad propositionen avser kapitalinvesteringar i statens allmänna fastighetsfond för anordnande av skyddsrum i vissa universitetsfastigheter; och

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 av vissa anslagsmedel till försvarsändamål;

bevillningsutskottets betänkande, nr 3, i anledning av väckta motioner om höjning av tilläggstillarna å choklad och konfityrer, innehållande choklad;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om utsträckning av tiden för upptagande av växelprotest m. m. vid krig eller krigsfara;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 48 och 149 §§ lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse; och

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av luftskyddslagen den 11 juni 1937 (nr 504);

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 10, 11 och 15 §§ lagen den 18 juni 1926 (nr 336) om sammanläggning av fastigheter å landet, m. m.;

nr 2, i anledning av väckta motioner om upphävande av lagen om tjänsteplikt med mera; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om befrielse i visst fall från påföljd jämlikt § 41 mom. 1 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443); samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; och

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar.

§ 6.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse till Konungen, nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om fraktfart med svenska fartyg. m. m.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Eriksson</i> i Frägsta	under 2 dagar fr. o. m. den 11 febr.,	
› <i>Magnusson</i> i Näsvisen	› 3 › › › 9 ›	
› <i>Hult</i>	› 3 › › › 10 ›	
› <i>Hammarlund</i>	› 5 › › › 8 ›	
› <i>Wolgast</i>	› 3 › › › 10 ›	
› <i>von Seth</i>	› 2 › › › 12 ›	
› <i>Gustafsson</i> i Bogla	› 4 › › › 10 ›	
› <i>Nilsson</i> i Kristinehamn	› 5 › › › 13 ›	
› <i>Johansson</i> i Norrfors	› 8 › › › 12 ›	
› <i>Olsson</i> i Kullenbergstorp	› 3 › › › 10 ›	
› <i>Annér</i>	› 5 › › › 13 ›	
› <i>Sandström</i>	› 2 › › › 11 ›	
› <i>Pettersson</i> i Dahl	› 2 › › › 10 ›	
› <i>Lindén</i>	› 5 › › › 13 ›	
› <i>Strindlund</i>	› 3 › › › 10 ›	
› <i>Lindholm</i>	› 3 › › › 10 ›	
› <i>Ward</i>	› 4 › › › 10 ›	
› förste vice talmannen <i>Jeppsson</i>	› 8 › › › 10 ›	
› <i>Åqvist</i>	› 3 › › › 10 ›	
› <i>Lundbom</i>	› 4 › › › 10 ›	
› <i>Isacsson</i>	› 6 › › › 12 ›	
› <i>Persson</i> i Tidaholm	› 6 › › › 14 ›	
fru <i>Rönn-Christiansson</i>	› 6 › › › 14 ›	
herr <i>Jonsson</i> i Eskilstuna	› 3 › › › 9 ›	
› <i>Larsson</i> i Hede	› 5 › › › 9 ›	
› <i>Meijer</i>	› 7 › › › 14 ›	
› <i>Staxäng</i>	› 6 › › › 14 ›	
› <i>Wallén</i>	› 3 › › › 10 ›	
› <i>Ekdahl</i>	› 2 › › › 12 ›	
› andre vice talmannen <i>Magnusson</i>	› 2 › › › 11 ›	
› <i>Tornegård</i> (sjuk)	› 14 › › › 7 ›	
› <i>De Geer</i> (sjuk)	tills vidare › › › 10 › och	
› <i>Andersson</i> i Prästbol	under 6 dagar › › › 14 ›	

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.20 e. m.

In fidem
Sune Norrman.